

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, foile nu se dau.
Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foile pentru popor: | Director, Pr. IOAN MOȘA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.

Ce am văzut la Iași.

— Lucruri înălțătoare de suflet. —

Profesori francezi lucrând la fundamentele Căminului Cultural creștin român l...

Am fost zilele astea la Iași. Iacă ce-am văzut acolo: Vre-o 15 tineri universitari voinici, și printre ei 6-7 tineri mai mărunți, elevi de Liceu, lucrând din greu la umplerea fundamentelor Căminului, cub beton. Sunt fundamente adânci, puternice, pentru casă cu 4 rânduri (etaje), cari înghit vagoane multe de nisip și petriș și ciment. Toate acele vagoane de material, trec prin mâinile tinerilor, cari unii aruncă cu roaba năsipul și petrișul pe vetrele de amestecare, alții săculețele cu ciment, alții apa, și când amestecătura e gata, haid cu lopețile și aruncați-o în lăzi și încordați-vă tineri sub greul lăzii până la punctul de fundament unde e a se vărsa...

Muncă grea, dar tinerii o fac cu dragă inimă și plini de voe bună... Erau umplute până la sfârșitul săptămânii trecute, cam două din trei părți a fundamentelor, — iar în săptămâna de față poate vor fi toate fundamentele scoase în fața pământului. Apoi începe lucrul zidărilor.

— Dar sunteți cam puțin... am zis eu dlui Cornel Codreanu, care supraveghea mersul lucrului.

— Da, azi suntem cam puțin, dar iacă de ce: 20 de tineri, cei mai voinici, sunt de câteva zile la Ungheii, de încarcă cărămida în vagoane. Chiar azi sfârșesc cu încărcatul alor 8 vagoane; de seară sunt aci și mâne lucrează cu 20 de inși mai mulți!

„Ne-a întârziat mult păcătosul atac dat de Lehrman asupra dlui Profesor Cuza. Mulți dintre noi au fost arestați, cei rămași eram într-o ferbere de nedescris și ni s'a tulburat cu totul munca aici. Cam 2 săptămâni le putem socoti scăzute din sporul frumos ce am fi făcut, de nu întrevenea ticăloșia aceea. Acum suntem iar în plină lucrare, și credem a da bine înainte, de ne-o ajuta și o toamnă bună...”

Și, bănuind, poate, că eu aș înțelege greșit faptul că pe toți îi văd lucrând, iar pe dânsul numai uitându-se la ei, — tinerul Codreanu adăuse:

— Eu nu lucrez acum, pentru

aceea, că eu lucrez în echipa (ceata) de noaptea. Aceștia lucrează până seara la 8^{1/2}, apoi îi schimbăm noi, echipa de noaptea, până la 1 după miezul nopții.

„Echipa de noaptea e și mai interesantă: Studenții nu mai suntem în ea decât câțiva, ceilalți sunt: negustorii români, meseriași români, calfe cari și-au isprăvit lucrul de zi, cetățeni cari și-au făcut lucrul de zi, și doamne și domnișoare, — cari vin încă mai mulți decât ne vezi acum ziua, — și lau locul nostru și cară nisip, mestecă betonul, îl cară în fundamente — tot așa cum ne vezi pe noi. Iar alții cu zecile, vin de se uită la noi, și merge lucrul foarte voios...”

Profesorii francezi, la lucru la fundamentele căminului.

Apoi dl Codreanu spuse:

„O zi deosebit de prețioasă am avut de curând. Ceata de Profesori francezi cari au venit în țară, ca să cerceteze țara, sosind la Iași, după-ce au cercetat cele ce aveau de văzut, au ajuns și pe la noi și ne-au văzut în plină muncă. S'au bucurat de hotărârea noastră, au lăuda'o și ne-au făcut cunoscut că de seară, isprăvindu-și lucrurile prin oraș, **vin și ei să lucreze cu noi împreună, în semn de laudă și încurajare a muncii noastre. Și au venit și au luat lopata și roaba și au lucrat alături de noi, printre noi, clasuri întregi!, dând foarte mult concetățenilor noștri români și creștini să înțeleagă, prin această faptă mult grațioasă a lor...**”

Acestea le-am aflat la Iași și le împărtășesc cu deosebită bucurie sufletească cetăților. Dar nu fie cu supărare, dacă îi rog, cu o cale să și pună fiecare întrebarea: Oare eu făcui am ceva pentru acel Cămin? Ajuta'am și eu macar cu atita, cit acești luminași francezi, cari au lucrat 3-4 clasuri acolo? Eu trimis'am macar atita ajutor, ca să poată plăti pe un lucrător pe 3-4 clasuri în locul meu?..

Cel-ce n'au făcut încă nimic, nu e târziu! Căminul are încă lipsă de mult ajutor până să se vadă terminat. Toți cei bine înțelegători, să și facă încă datoria!

Din viața partidelor.

„Partidul Național” din județul Hunedoarei, conchiamă pe 13 Septembrie la Deva Adunarea populară pe care în rândul trecut n'a putut-o ține pentru felurite pedeci. Vor veni să le cuvânt și unii dintre conducătorii partidului dela București.

Guvernul se face „a nu înțelege” glasul ce-i strigă din alegerile pentru Camerele Agricole.

Opoziția unită a biruit în 43 județe, partidul liberal în 29 și Averecanii în 4.

Precum spuneam în numerii trecuți, guvernul a făcut marea greșală de a nu fi cercat o înțelegere cu toate partidele politice privitor la alegerile pentru „Camerele Agricole”, ci, așa în tăcere, voia să le sape groapa, în care a căzut el, de și a frânt rău picioarele. (Gâtul li vor frânge alegerile viitoare: comunale și apoi generale).

În Ardeal județele cele puternice românești ori chiar curat românești, au rămas la vechia lor credință, la Partidul Național, de care ele își leagă și azi mai multă nădejde, decât de celelalte partide venite pe aici mai nou, dar prea puțin cunoscute poporului, mulțimii.

Așa lista partidului național a ieșit aleasă în 9 județe românești și în cel săcesc Treiscaune, unde era înțeles cu Săcuii, de tot dară 10 județe. Guvernul a ieșit „ales” în 11 județe, Ungurii în 1 (Cluj). În cele 11 județe, guvernul a biruit așa că în unul a respins lista națională pentru greșelile de formă, iar în 2 județe (a Târnavelor) partidul a întârziat înaintarea listelor, — că altfel lumea spune c'o avea pe partea sa.

Guvernul a reușit în județele cu număr mai mare de neamuri străine. — În privința asta nu le prea putem lăuda nici pe un partid nici pe altul, căci guvernul a încheiat tovarășe și cu Sașii în câteva locuri, iar partidul național cu Ungurii în județul Hunedoarei și cu Săcuii în Treiscaune, — lucru ce era bine să nu-l facă, nici unii, nici alții. Sunt fapte cari îndatoresc partidele, ca Români, în fața streinilor,

cu cari avem încă atâtea de răfuit, nu de a ne îmbrățișa cu ei, — arătându-ne slabi înaintea lor...

Iar având în vedere cum a reușit și pe jumătate în județele din Ardeal, Bănat și Crișana, putem spune că și în acelea guvernul a căzut de fapt aproape în toate. Iacă de ce:

În jud. Cojocna (Cluj) a reușit lista liberală așa, că opt comune românești, cu 1200 de alegători, n'au putut vota, trecând ora 8 seara și ele nu ajunseser la rând. Atunci președintele a vestit alegerea „încheiată”, că așa cere legea cea chioară. — La Solnoc-Dobâca tot așa n'au ajuns la vot vre-o 18 comune, despre cari se spune că ar fi fost cu partidul național. — La Sibiu Sașii au venit la vot toți cu împuternicire de a vota și pentru unii cari nu au putut veni, așa că cei 2065 de Sași au dat 4125 voturi, deși de față au fost numai pe jumătate. — În Bihor lista națională a fost respinsă fiind făcută cu greșală. Aici însă s'a văzut ceva frumos: Din 1000 și câteva voturi, numai 300 au votat cu lista guvernului, iar 700 de voturi au fost puse albe, stricate de însăși cei ce votau, ca semn că ei ar fi votat cu partidul național, care lipsind ei votează alb. — În Sătmar (se vede că anume) au fost luși în listă numai 700 alegători români, deși sunt cam de 3 ori atâta cu drept, — și așa mai departe. Pe liste făcute cu dreptate și în alegeri conduse cum se cade, ca să ajungă la vot toți câți au drept de vot, partidul național ar fi ieșit biruitor în Ardeal și Bănat, în vre-o 15 județe, iar guvernul în cel mult 5-6.

În județul Hunedoarei, care ne privește mai de aproape, guvernul a căzut rău de tot.

S'au dat 16469 voturi, din cari 12.172 pentru partidul național și 2836 pentru liberali, — iar pentru averecanii 732.

Era firesc să fie așa. Guvernul liberal a nesocotit cu totul simțimintele poporului din acest județ la alegerile cele mari și prin voinicii respingătoare, prin spargerea urnelor noaptea și-a scos aleși deputați — 7 deputați toți necunoscuți pe aici, oameni de porunca de prin București, lăsând abia un loc unui Ardelean și alt loc unui averescan. Deputații liberali n'au mai dat față cu poporul, nici n'au făcut nimic pentru a-l îndulci amarul, — numai acum în preajma alegerilor se arată de nou... Poporul nici nu știe cum îi chiamă! Iar așa, nu se câștigă alipirea unui popor oțelit în lupte naționale, ca poporul bun din județul Hunedoarei!

Ba poporul nostru ține seamă și de faptele guvernului în vremea cât stă la putere. Și acest popor

n'a prea avut de ce lăuda guvernul pentru măsurile sale adesea tirane, fără inimă, fără dragoste românească, față de luptătorii pentru neamul și credința românească, ce s'au ridicat în anii din urmă. Noi am arătat acestui popor faptele de umilire ale guvernului față de jidanii și i-am lăsat să le judece după inima lui. Și poporul, văzând cum guvernul are totdeauna în închisori câte zece Români și creștini, față de un jidan, sau nici un jidan, ci numai Români-creștini, cum e și acum, — și-a făcut judecata dreaptă, pe urma căreia trimișii guvernului n'au ce mai căuta în fața acestui popor!

Adaugă căpătuelile nerușinate ale guvernului față de cei dați pe partea lui, și răcea cea mai streină și nedreaptă și neromânească, față de tot ce nu e de un partid cu el, — și înțelege deplin întoarcerea poporului nostru drept judecător, de către guvern.

Dar urmările acestor greșeli mari ale guvernului se vor vedea de aici încolo: La alegerile comunale, guvernul va cădea cu candidații lui, pe toată liniștia! Nu va putea scoate lista nici într-o singură comună, nici într'un singur oraș prin Ardeal și Bănat!

Și dacă cu toate acestea se va mai înfățișa în alegerile de deputați viitoare, — acolo va păți o tot ca și la alegerile comunale!

De altfel avem și alta bucurie pe urma alegerilor pentru Camerele Agricole: Faptul că alegerile sunt prezidate de magistrați (judecători), dau o mare chezușie, că mișcările în jurul lor nu se mai pot face. La noi judecătorii sunt credincioși slujbei și mândri de a nu-și păta numele lor. Doar că în alegerile de acum, legea fiind prost făcută, că *trebuie* să închidă votarea seara la 8, — prin asta au rămas unii alegători de n'au putut vota, fără a se putea spune că judecătorii președinți ar fi purtat vina pentru asta.

Poporul, deși a votat întâi oară după sistemul cu liste, — s'a arătat deștept și s'a știut folosi de taina votului după inima lui.

În Orăștie mergeau oamenii așa de liniștiți la vot, de parcă era o alegere în Viena, unde ceteam cu jind, că alegerile așa-s de civilizate, că nici nu se simte că-s alegeri, par'că se duc oamenii în ceva treburi de toate zilele... Merg, dau votul și-și văd de treburi.

Chiar țărani am auzit zicând: „Ce frumos a mers votarea asta așa cu vot secret... Nici n'ai simțit că-i „alegere“.

De aci încolo numai poporul trebuie luminat, că anume cari oameni sunt cu adevărat cei mai aproape de inima lui și mai volitori de bine pentru viitorul lui, — și acela vor fi aleși în pace, de poporul nostru deștept, sub scutul votului universal și secret (dat în taină).

Suntem pe drumul cel bun.

Știri politice

Între Grecia și Jugoslavia

s'a ivit o încordare neplăcută, pentru linia ferată Salonc-Ghevgheli și pentru soarta Sârbilor ce trăiesc în Grecia, cu care Sârbia nu e mulțumită. Cele două vecine își stau aprinse față în față, gata a se lua de cap.

Cu Bulgarii încă e pe picior de război veclna Sârbia. Spune că bande de comitații bulgari tot îi calcă hotarul și dacă guvernul bulgar nu-și păzește granița, ea, Sârbia, o să urmărească cu arma aceste bande și în hotarele bulgare!

E încă praf de pușcă pe jos, în Balcanii cei veclnici neliniștiți.

Războiul în Maroco

— E încă departe de sfârșit. Rifanii se țin încă tari. Dar izbânzi nu mai au. Francezii li se duc în ajutor și aeroplanele mari italiene.

Se îndreaptă lucrurile — spre bine.

Arătam în numărul trecut întorsătura spre bine care a luat-o poporul nostru față de școala militară vestită „Liceul Militar dela Mânăstirea Dealului“. E semn că părinții români își îndrumă bucurii spre cariera apărării patriei, spre cariera de luptători pentru neam și țară. Și trimit așa de mulți ca să-și ceară loc în acea școală, încât acolo copiii de neam strein să nu mai încap!

Astăzi avem altă veste bună de acest fel:

Era în Brașov încă sub Ungurii o „Școală de arte și meserii“, dar știe-i Dumnezeu de ce, de ce nu, Ungurii nu-i dădeau mai nici o luare aminte. Școala abia lucra cu un atelier, cu o meserie, și nu se desvolta de loc.

Stăpânirea românească luând în mână acum 3 ani și Școala aceasta, i-a dat în dată o dezvoltare mai frumoasă, deschizându-i trei ateliere, cu 3 meserii. În anul al 3-lea de viață, anul trecut, ajunsese a avea 10 departăminte, în cari învață pe tineret 10 meserii. Acum în toamnă e vorba să se deschidă încă două Ateliere, încă două meserii, dând astfel învățatură din 12 feluri de meserii!

Era, în vremea Ungurilor la Școala de arte și meserii din Brașov, 15-20 elevi, azi sunt câte 200, și numărul lor tot crește.

E acesta sămăn vădit, că, dacă guvernele ungurești ale Budapeștei, nu se prea îngrijeau de Ardeal, par'că simțeau ele că și așa nu va mai fi multă vreme a lor, — stăpânirile românești — de ori-care partid politic ar fi ele, — se pun pe lucru din greu, pentru a înzestra Ardealul cu așezăminte de tot felul mult mai presus ca cele ale stăpânirii apuse!

Dar, va zice careva, pentru mine ca Român. aceea hotărăște, că din cei 200 de elevi de azi, câți sunt Români și câți streini? Nu face stăpânirea românească și ea Școli, încă mai mari ca cele din trecut, tot pe sama streinilor, Românilii rămânând departe de ele?

Nu! răspundem noi. Zilele astea am întâlnit în drum spre București pe un măestru-întreprinzător dela acea școală, și tocmai întrebarea asta i-am pus-o și eu, — și el mi-a răspuns:

Streini avem foarte puțini în școală, doar 10 din cele 200 de elevi! Șași nu avem aproape deloc, ei se vede că își caută școlile lor, Ungurii nu vin la școala noastră dinură pentru ea că-i românească, doar câțiva săculi mai domoii și-au adus copiii, — și așa a rămas să

avem numai Români, ceea-ce nu poate să ne supere deloc!

Iată pentru ce punem cu plăcere în fruntea acestui articolu cuvintele: *Se îndreaptă lucrurile spre bine!* Căci vedem cu bucurie, că cele mai multe școli de acest fel, sunt pline aproape numai cu Români! Mergeți și vedeți Școala de Arte și Meserii din Deva, și vă va crește inima de plăcere văzând numai copii de Român, învățând meseriile după știință, după cea mai nouă învățatură, așa că, ieșind în viață, nu vor fi niște bieți „cârpeni“, ci măestri de frunte, cari vor ști sta, prin lucrul lor, în față cu ori-ce măestru strein, ba îl vor putea întrece pe acela, și astfel vor răzbi în viață, își vor cuceri locurile de frunte în breslele lor.

Așa va fi ca mâne Școala de Arte și meserii din Orăștie, care intră în anul al 2-lea cu 4-5 meserii, — și tot așa prin celelalte orașe.

Îar aceste școli toate, sunt pentru noi tot atâtea Cazarme scumpe, în cari ne pregătim și creștem Armata cea prețioasă cu care să luăm lupta pe uriașul câmp de bătăe al meseriilor din țară, cucerindu-le, cu toată bogăția lor, pe seama fiilor *poporului nostru!*

Legăm cele mai bune nădejdi de aceste Școli. Poporul nostru să-și trimită în ele pe fiii săi cei mai buni, — nu pe cei mai slabi, pe cei tândale, cari ieșiți în viață n'ar putea sta la luptă de concurență (de întrecere) cu meseriașii mulți și vechi ai neamurilor străine de printre noi.

Acești elevi ne sunt în timp de pace armata luptătoare pentru înțărirea și înstăpânirea neamului nostru în țara lui, și izgonirea dușmanului din lăuntru. Ei fac neamului o slujbă tot așa de prețioasă, ca și cel pe cari ni-i dau școlile militare, ca să conducă apărarea țării și alungarea dușmaului din afară!

Ne bucurăm că poporul nostru își înțelege tot mai bine rostul și își îndrumă pe copiii săi pe căările de viață unde îi așteaptă luptă și greutate, dar și zilele de glorie, coperite de lauri biruințelor pe cari vor trebui să și-le zmulgă prin vrednicia și munca lor stăruitoare!

Pentru

„Căminul Cult. Creștin“.

(Casa Studenților).

Din Vașcău (j. Bihor) ne trimite inimosul nostru frate Traian Țușca, suma de **Lei 1840**, primiți dela următorii dăruitori din Vașcău:

Traian H. Neagu, 200 l.; N. Dancu, 150 l.; — câte 100 lei: Traian Țușca, Andrei Dancu, Dr. P. Popoviciu, Iosif Vancu, Vas. Gavra, Dușe Silvia; — câte 50 l.: Dr. Zeno Dumitreanu, G. Băruța, I. Ovescu, I. Cărpișan, Han Ursu, Cornel Coroiu, Cornel Todan, I. Gavriletea, — câte 40 l.: Iustin Bihoreanu, — câte 25 l.: Alex Matica, V. Băruța, a. Cuilni, — câte 20 l.: I. Gherlan, G. Petruș, M. Suciu, G. Iancu, I. Miruța, N. Băruța, G. Bene, Ios. Făraș, Al. Bene, Marcu Micle, A. Băruța, primar, Micaela Vasiliu. — A. Baicu, Câmpina, 20 l., I. S. Fieru, Polana, 20 l., Dulog Dumitru, Criștior, 20 lei, P. Candre, Criștior, 50 l., M. Varga, Berzov, 50 l. **Total: Lei 1840.**

Darul e însoțit de frumoase cuvinte pentru tinerimea luptătoare: „Vă trimitem suma de mai sus, ca ajutor studenției noastre în care

vedem atâta iubire și dragoste către toți Români din această țară! Dumnezeu să le ajute și să ne dea zile să le ajutăm și noi!“

Din Tulca (j. Bihor) am primit 110 Lei trimiși de d. G. Filip, dirigintele Școlii, dăruți de:

Nestor Porumb, paroh ort., Gh. Filip, inv. dir., Iustin Filip, stud. în drept, câte 20 lei; — Sava Pamea, inv., Alex. Teahna, paroh ort., câte 15 l. — Ioan Fodor, elev cl. VI. 10 l., Sim. Lascău, plut. jand., Ioan Nistor, cantor câte 5 l. **Total: Lei 110.**

Di Ing. C. Grossu, din Brăllă, trimițând abonamentul a adaus 10 Lei și pentru Cămin.

— Studențimea din Vințu-de-jos a dat de curând o petrecere cu producție teatrală-muzicală, reușită foarte bine. Din venitul curat al petrecerii, a dăruit 600 Lei pentru Căminul Cultural dela Iași. Frumoasă faptă de colegi ce-și ajutură pe bunii lor frați dela Iași.

Suma de azi. Lei 2.560.—

Din Nr. trecut „105.446.—

Dă tot la „Lib.“ Lei 108.406.—

Frații din America

cari au primit Tablouri (icoane) studențești pentru a le vinde în folosul Căminului dela Iași, — să binevoiască a celor scrise în această foaie, despre ce se vede la Iași, despre cum au lucrat acolo Profesorii francezi, cum lucră cetățenii seara după ce și-au isprăvit lucrul lor de zi, — și așa să dovedească fraților americani, că de vor ajuta și ei cu ceva aici, — la bun lucru ajută, faptă de laudă fac. — Și să trimită ce pot cât mai curând, caci lucrarea mai are lipsă de ajutor bun și grabnic.

Unele — altele.

Strășnicia guvernului...

Guvernul Brătianu vrea să se arate până în sfârșit — mare împlinitor al hotărârilor sale de „a face ordină“ în țară, acolo unde cuceritorii luptători „antisemiti“ (potrivnici Jidanilor) nu se astâmpără... Iși varsă rău focul asupra orașului Focșani, capitala județului Tecuci, care prea a primit cu bine pe luptătorii din „Liga Apărării Naționale“ creștine, când cu nunta lui Codreanu și voia să facă și Botezul celor 117 copii, tot cu alaiul dela nunta.

Ci nunta creștină, punătoare de temelii la familia creștină, și botezul, care sporește numărul credincioșilor credinței lui Iisus, nu sunt plăcute Jidanilor. Și ei și-au arătat cu oțărare guvernului neplăcerea lor, că cu astfel de slujbe dăznezești creștine, organizate (aranjate) mai cu paradă, poftind la ele ca nași oameni „primejdioși“ ca Prof. A. C. Cuză și Cornel Codreanu, — li-se tulbură „liniștea“ lor... Și guvernul vestil peste județul Patna, apoi și peste cel vecin, I Râmnicului Sărat, stăra de a sediu, ca în zile primejduite de război!

Ce rușinoasă umilire a unui guvern românesc, a bisericii creștine și a neamului nostru, în fața jidoșimii!

Ni se scrie din Focșani, că Ji-

danii se laudă acolo în gura mare, că nu le pasă de ce i-a costat (ce au cheltuit), dar barem li-s'a împlinit ce au poftit! Creștinismul a fost ingenunchiat naimea lor!

Iar acum ne sosește gazeta „Sentina” din Focșani, numărul dela 16 August, — așadar de sub ștarea de asediu. E o jale să-l vezi: Pe fața întâie nu vedem decât două titule dela 2 articli: „*Ei dau și ei tipă (strigă)*” și „*Iscălltura Tița G. Pavulescu, și o titulă: „Plugarilor Creștini!”* — încolo câmp alb! *Tot a fost șters de cenzură!* — În pagina (fața) a doua sunt 2 coloane, iar 2 — câmp alb! Câte 10—20 șire lăsaté, alte 20 șterse, așa că ce nu e șters, nu mai are nici un înțeles!.. Din pagina 3 iară jumătate lăsat, jumătate ras, — sau din 3 pagini, două rase și abia una lăsată, și asta așa ciufălită, sfârțecată, zdrăncuită, că mai bine o ștergea de tot.

Doamna *Tița Pavulescu*, care scoate gazeta cu mari greutate, e o Româncă dâră și sătulă până 'n gât de umiliri la care-și vede neamul său moldovenesc supus din partea potopului de Jidani ce e pe acolo, — și, firește, gazeta dsale strigă împotriva acestei nenorociri și chiamă pe Moldoveni la luptă de apărare, că altfel ne piere neamul pe acolo!

Acesta e „păcatul” d-sale și acest „păcat” i-se plătește de guvernul dela București în felul cum arătam.

Apoi să nu se mire deloc dnii Brătieni și tot partidul liberal, că pătră ce pătră în alegerile pentru Camerele Agricole. Și vor vedea încă ce-or păți în cele viitoare, — căci prea și-au uitat de sine și săvârșesc adevărate crime din punct de vedere românesc și creștinesc!

Răspata nu întârzie să le vină, și lor și tuturor celor ce ca ei fac sau vor face, dându se la coate cu cei mai primejdioși dușmani din lăuntru, ai noștri, cu Evreii!

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

Ce să facă? Scriu zi de zi sute de Certificate (atestare) de sărăcie pentru noi Români!.. Nu despre sărăcia noastră materială, că aceea o vede și o crede lumea și fără a-l aduce „Certificat” despre ea, ci despre — sărăcia noastră sufletească!.. În fiecare Certificat arată, cum noi, pentru o fărâmatură căzută din masa lor, le dăm lor toată masa bogat așternută, care după legile dumnezeiești și firești ar fi a noastră!..

Cel ce nu înțelege pildulrea, ce-tească următoarele:

Un ziar din București aduce, din peana unui bun cunoșcător al lucrurilor, un articol în care arată, că:

Marile Societăți de exploatare (de lucrare) a pădurilor: „Goetz”, formată de Jidani, unguri și germani, apoi „Fresta”, din Jidani italieni, ca și societățile „Union”, „Silvica”, „Bucovina”, toate cu nume frumoase latine, după cari se ascunde stup de Jidani și Unguri și Nemți, — tale de stâng păturiile țării, nefinând samă de nici o socotală a ministerului pădurilor sau de legile pădurilor. Eie au munți uriași, luați în arândă înainte de războiu, când metru cub de lemn ales, era cu 1—2—3 Lei la tulpină. Azi aceia e cu 150—200

—250 Lei. După războiu aceste arândări trebuiau revăzute și desfăcute și date după împrejurările de azi! Dar Jidani știind astupa gurile hotărâtoare, au rămas cu uriașele ușurări, în temelul cărora bat ori-ce alte întreprinderi noi, cari trebuie să plătească prețurile de azi. Și iacă ce fac:

Purtătorii de socoteli din Ministerul de Agricultură (de care în pădurile) au arătat, că din munții tăiați de aceste Societăți, se pot tăia cel mult 50.000 vagoane pe an, dacă e să nu se stârpească în chip prostesc pădurile. Și și acestea așa, că în locul lor să se facă împăduriri de nou, să se planteze pădure nouă, de către cei ce tale pe cea veche.

Aș! Societățile numite, cari câștigă la 1 Leu (pe metru cub) 200 Lei, au de unde „unge roșile” și le ung așa fel, că pot juca ca șoarecii pe masă, unde pisica nu-i acasă! Nici că le pasă de socotelile pricepătorilor din Ministeriu, nici de ce cere Legea pădurilor, de însămânțarea de nou!.. Ei au tăiat, în loc de 50.000 vagoane, — în 1922: 70.000 vagoane, în 1923: 96.000 vagoane, în 1924: 92.000 vagoane, — adică: tot în două cât se cade, dacă nu vrei să stârpești în chip sălbatec pădurile! Și tot lemnul îl trimt afară din țară, mai ales în Ungaria!

Ei câștigă pe an sute de milioane, și din bogata lor masă lasă să cadă câteva fărâmatură, câteva milioane, și în gura politicianilor români, cari să-i copere pe ei, să nu se vadă ce fac!

Și tale codri noștri cu mare zor, căci simt și ei, că nu mai poate fi departe timpul, când acest neam se va deștepta și va ridica la conducere oameni, cari să le taie și lor ghiarele cele păcătoase! Sau se poate să mai rabde mult acest neam românesc și faptul, că aceste Societăți streine, au adus din afară peste 8500 de slujbași, streini ca și ele, printre cari la vre o slujbă mai de seamă, nu se află nici un singur Român?

Pricepătorii socot, că în 10 ani ne pustiesc de tot pădurile de brad și noi vom rămânea cu munții pleșuvi și cu străinii ajunși de mulțori milionari, ce ne stropesc numai din automobile, pe noi și poporul nostru!

Iaca pentru ce păcătoase sunt toate partidele politice cari fac ochi dulci Jidanilor și se tem a-i certa cu o vorbă, decum a păși la curățirea țării de ei!

Ce fac acești obraznici, e ca și cum în fiecare zi ne-ar scrie și ne-ar pune în mână un... *Certificat (atestat) de sărăcie*— de cea sufletească, peste cea materială ce se ține de noi.

NOUȚĂȚI

Alte alegeri ne așteaptă în toamna asta. Chiar în luna Septembrie vor fi alegerile pentru *Camerele Comerciale și Industriale* nou înființate după tipul Camerelor Agricole.

Acolo neamul nostru va avea luptă mai grea, fiind aproape tot comerțul și industria în mâni *streine*.

Dacă Camerele Agricole vor putea fi de folos poporului nostru de plugari, — cele Comerciale nu vor grăbi să facă nici un bine comerțului românesc, ci — tot celuilui strein... Până ce ne va da Dumnezeu un guvern românesc — creștin, care se dreagă multe din scâderile de cari suferim.

Desmorțirea Sătmarului și a județelor vecine. Pe ziua de 27 Sept. se plănuiesc la Sătmar frumoase sărbări naționale: Se pregătește o Expoziție etnografică (cu arătare de porturi și datini ale poporului), la care vor fi poftite să lea parte și județele vecine Sătmarului. Mai ales să va stărui să vie la o întrecere în cântări Corurile românești din acele județe, punându-se frumoase premii pentru cele mai bune dintre ele.

Primăria orașului Satu Mare a votat sume frumoase pentru a coperi cheltuelile cu primirea și găzduirea corurilor și cu sprijinirea sărbărilor.

Ministrul Cultelor și Artelor dă tot sprijinul său. Di Ministru Alex. Lăpădatu va lua parte ca patron al sărbărilor. E vorba să se înființeze din acest prilej și un Muzeu etnografic în Sătmar.

Studentii Hunedoreni cari au jucat la noi cu frumoasă reușită piesa teatrală studentească „*Vechiul Heidelberg*”, vor juca această piesă la 5 Septembrie în *Deva*. Atragem luarea aminte asupra acestui teatru, a cărui venit curat e pentru scopurile frumoase culturale urmărite de studenți.

Părinților cu copii de 14 până la 17 ani, cu școala primară terminată, sau cu 1—2 clasă de Liceu, — le atragem luarea aminte asupra anunțului de pe fața din urmă, dat de Școala de Ucenici a *Căilor Ferate, din Simeria*.

Fac lucru bun cei ce își trimt copiii aci. Se aleg de ei meseriași cu bun așezământ la *Căile Ferate*.

Ungurii ne prăsc mereu la „*Liga Națiunilor*”. La împărțirea moșilor din Bănat, guvernul a aflat mulți Unguri trimși aci de guvernul din Pesta, așezați pe moșii de ale statului, — cu scop de a sparge marea de Români, ce locuiesc Banatul.

La împărțirea moșilor după legea românească, s'a mai luat dela coloniștii maghiari ce aveau prea mult și s'a dat celor lipsiți. Pentru asta suntem pirăți că „*prigonim pe coloniștii unguri din Bănat*”... Ba ci-că și pentru aceea s'a trimis plângere acolo, că guvernul a luat cu rechiziție casa Collegiului unguresc din Orăștie, pentru Liceul românesc, plătind chirie pentru ea... Parcă Liga aceea n'are alt lucru, decât să facă judecată și când un Român se strimbă către un Ungur...

Peregrinaj la Mănăstirea dela Cloara. Ca și în anul trecut, vor avea loc și anul acesta sărbări cuvloase împreunate cu procesiune (mers de credincioși închinători) la sf. Mănăstire cu hramul Nașterii Născătoarei de D-zeu, din comuna Cloara (lângă Vințul de jos, jud. Alba Inf.) Acea mănăstire a fost desființată la anul 1788 din porunca stăpânirii dujmănoase legii vechi dreptcredincioase. În anul 1909 s'a zidit noua și măreața biserică din Cloara în stil bizantin și s'a închinat tot hramului fostei mănăstiri, — și de atunci se fac sărbări cuvloase an de an, la Sântămărie, în biserică cea nouă și de aci la vechea mănăstire. Vechea biserică a mănăstirei, unde se face mergerea credincioșilor, e zidită din lemnul mănăstirii, mai avem 1 clopot, 4 i-coane și 8 cărți păstrate cu sfințenie, dela Mănăstirea risipită de către dușmanii credinței noastre.

Programul sărbării hramului din anul acesta e următorul:

Luni, în preseara Sfintel Mării, priveghere și mărturisire.

Marți, ziua sărbării: Urmarea dela 6 ore dim. până la 9 cu mărturisirea și cuminecarea celor ce doresc împărtășirea cu sfânta cuminecătură.

Dela 9—10 Procesiune (mărgere) la biserică Mănăstirii și slujirea sfântului Paraclis.

Dela 10—11 *Sfințirea Monumentului Eroilor*, nou făcut.

Dela 11—1 Sfânta Liturgie în sobor de mai mulți preoți.

Dela 1—2 d. a. Taina Sfântului maslu.

Cântările le vor îndeplini renumitul cor al Uzinelor de fer din *Cugir*, — la monument poate și muzica militară de se va putea câștiga. — Darurile de bunăvoie pentru înfrumusețarea bisericii și ajutorarea orfanilor, sunt primite cu mulțumită și se vor arăta prin foi.

Constantin Oancea, preot.

Răscumpărări. Dna Maria Mihailu din loc, își răscumpără felicitările de ziua onomastică dărind 100 Lei „Societății femeilor române” din Orăștie. — Președinția Societății îi aduce mulțumiri.

— Dna Ana Săcărea și a răscumpărat felicitările de ziua onomastică, dărind 200 Lei „Orfelinatului” din loc.

Pentru Zidarii.

Cu începerea săptămânii viitoare (dela 7 Septembrie încolo) la *Căminul dela Iași* începe lucrul de zidărie.

Altești de altădată *Orăștie* (și de altădată) cari se arătasă gata a pleca la Iași lucrând vre-o săptămână gratuit (fără plată) apoi pe plată, — sunt rugați să treacă pe la redacția „*Libertatea*” unde vor primi Bilet de tren cu reducere, ca să poată călători fără mari cheltueli. Au acolo: casă, masă, și 130 Lei pe zi, — și canuna de laudă că au lucrat și ei la acea Casă a nădejdiilor românești!

— Prin spălarea cu veritabilul „*Spirit-Diana*” ne facem mușchii mai elastici și-l oțelim. (278 IV) 1925

Dela Direcțiunea

Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie.

Se aduce la cunoștința tuturor celor interesanți că:

1. Inscrierile la acest Liceu se fac din 1—20. Septembrie 1925.

2. Elevii înscriși pentru clasa I. de liceu, nu vor fi supuși la examen de admitere.

3. Examenele pentru bursă încep în ziua de 10. Septembrie la ora 8.

4. Examenele de corigență la 1, 2, 3 materii, în 15 Sept. 1925.

5. Examenele particulare, integrale, în 15 Septembrie 1925.

6. Examenele de admitere în cl. V. în 21 Septembrie 1925.

Toți elevii cari au înaintat cereri pentru internat, sunt primiți.

Toți aceia cari doresc a lua elevi dela liceu în cost și cuartir, să binevolască a se prezenta la Secretariat până incl. 10. Septembrie, când o Comisie va cerceta locuința fiecărui care s'a anunțat. Această pentru a constata, dacă elevii pot locui în camerele destinate lor.

A. Demian, dir. liceului

Popicărie nouă!

Cu onoare aduc la cunoștința on. public din loc și jur, că cu începere de Duminică 6 Sept. voi deschide în casele mele proprii, Str. Romosului Nr. 8, un sistem nou de

POPICĂRIE SPECIALĂ

cu teren închis în zid, se poate juca vara și iarna pe pardiment de parchet. Sistem american. Serviciu conștient și curat.

La deschidere vor lua parte și dame și d. șoare. — Se împart premii între birurieri.

(493) 1—2

Ioan Bogdan, comerciant.
Prăvălie de coloniale și beuturi
spiruoase, Orăștie.

Servitori tineri.

Internatul Aurel Vlaicu caută 4 servitori, dela 12—18 ani, pentru a mătura sălile elevilor interni și a servi la mese. Plată bună.

Intrarea în slujbă la 15 Septembrie.

Anunțuri cu graiul sau în scris, să primesc la:

(496) 1—1

Direcțiunea „Licențului Aurel Vlaicu”, Orăștie.

Fetițe de școală

din familii bune, se primesc în cost și cvartier în casă bună, unde au la dispoziție pian și pot să-și însușească și limba nemțească. Să se adreseze în Orăștie, strada Dealului Nr. 11. (494) 1—2

Dela Școala de Ucenici pentru Căile Ferate din Simeria.

PUBLICAȚIE

Se aduce la cunoștința generală, ca în 28 Septembrie c. se va ținea examenul de admitere în Școala de Ucenici a Atelierelor principale C. F. R. din Simeria.

Pentru a putea fi înscrși la examenul de admitere, candidații trebuie să îndeplinească următoarele condiții, pe care le vor dovedi cu actele specificate mai jos:

a) absolvirea învățământului primar, cu certificat de absolvire al unei școli primare, fie urbană fie rurală, din țară sau echivalentă;

b) că e născut din părinți cetățeni români, vorbește și scrie românește, cu un certificat de domiciliu;

c) că are o purtare bună în societate, cu un certificat eliberat de primăria comunei unde locuște, pentru cei dela țară, sau dela poliție sau prefectura poliției, pentru cei ce locuiesc la oraș;

d) că are vârsta între 14 ani împliniți și 17 neîmpliniți, dovedind aceasta printr'un certificat sau extras de naștere;

e) că este revaccinat.

Dispense de vârstă nu se admit.

Cererile pentru primire, timbrate și însoțite de toate actele prevăzute mai sus, trebuiesc în-

naintate la adresa: Inspecțiunea Atelierelor principale C. F. R. Simeria (jud. Hunedoara), până la data de 26 Sept. 1925.

Candidații trebuie să se prezinte în ziua de 28 Septembrie 1925, la orele 7 dimineața la Atelier, pentru a depune examenul de admitere, pe baza căruia se va decide asupra primirii candidaților.

Inspeccțiunea Atelierelor Principale
(495) C. F. R. din Simeria.

Prăvălie și crăsmă.

Se dau în arândă, eventual se vinde din mână liberă. Adresa la Redacție. (488) 1—1

De vânzare un dormitor, complet alb, aproape nou la Dr. Löwenstein în Orăștie, Piața Regina Maria Nr. 32.

AVIZ!

În Orăștie, strada Andrei Mureșanu (fostă Fabricii) Nr. 10, — se primește tot felul de lucrări de fillee. Executare promptă și cu acuratețe. (497) 1—1

6000 litri rachiu de prune

din anul trecut, dela 24 26 grade, — și 60 vojuri (buți mari de adunat prune), dela 20—40 hectolitri, — sunt de vânzare la subserisul.

Rachiul îl vând cu butoaie cu tot ori fără butoaie.

Teate cu preț foarte moderat.

Atanasie Brana,
comerciant în comuna Vaca,
posta Brad (Jud. Huned.)
(498) 1-2

Plug de motor

de 45 P. H. cu 3 și 6 brezde, în stare deplin bună, în lucrare, foarte puțin folosit, — e de vânzare. Informații la ziar. (402) 1—2

A ieșit de sub tipar

Noua Lege Comunală și Județeană

(Legea pentru Unificarea Administrativă),

după care se vor conduce pe viitor comunele și județele, cu toate slujbele lor. În noua lege sunt datorite drepturile și datorințele slujbașilor, a Reprezentanței comunale și a Primăriei (zise în legea nouă „Conziliul comunal” și „Delegație permanentă”), rânduite cu totul altfel ca în legea de până acum.

Are lipsă de această lege fiecare locuitor din comună, ca să poată ști până unde merge dreptul lui de cetățean și până unde dreptul slujbașilor față de el? Când poate să facă recursuri împotriva hotărârilor primăriei sau reprezentanței (a „Conziliului permanent” sau a „Conziliului comunal”) și unde să le înalțeze?, — și altele.

Ca să venim în ajutor țăranilor, — ba și cărturarilor noștri dela țară, — redacția foil noastre și-a luat sarcina de a traduce pe limba poporului întregă legea, lucru greu și migălos, și am tipărit-o într'o cărticică, format plăcut de buzunar. Legea e mare are 400 de articli (paragrafi) și a dat 13 coale de tipar (202 pagini). Dar acum cel puțin o putem da în mâna țăranimei

tradusă pe limba poporului așa fel, că

o poate înțelege și cel din urmă țăran!

și cu ea în mână își cunoaște drepturile de cetățean și față de comună și slujitorii ei, și față de județ și conducerea lui.

In toamnă vom avea alegeri comunale, pe temeiul Legii celei noi, — până atunci fiecare care știe cetei, să-și cumpere Legea s'o cetească, s'o învețe, ca să știe ce are de făcut atunci!

Prețul ei e: 30 Lei, trimisă franco-recomandat.

Insoții-vă mai mulți și trimiteți toți odată după ea.

Banii se trimit înainte. Cu „ramburs” nu lucrăm. Se capătă la:

(0) 3—

Admin. „Libertatea” Orăștie.

Țiglară-Binder de odinioară,

din Orăștie,

e pusă de nou în lucrare, și pregătește țigla bună și durabilă. Prețul 1650 Lei mie.

(491) 1—3 Văduva Binder

— Orăștie —

Scărmănătoare de lână,

în stare bună, purtată cu motor electric, e de vânzare la

Vasile Udrea

1—2 (489)

Vințul de Jos.

Un loc arător și 2 țelne de vii aflătoare în hotarul Orăștiei precum și 1 țelină în hotarul Căstăului, se vând din mână liberă la subserisul

(487) 1—2

Ioan Romosan

tâmplar, Orăștie

vis a-vis de Judecătoria.

Mai multe butoaie

de mărimi diferite se află de vânzare la hotel Central. Tot acolo se găsește de vânzare și un dormitor complet. (490) 1—2

Gospodinele sunt în erbare

dacă cred că în ce privește calitatea, nu există nici o diferență între adausul sau înlocuitorul de cafea! Din contră! Exact ca la cafeaua boabe, există atât calități mai superioare, cât și mai inferioare. „Echivalente” sunt numai recomandările egoiste ale vânzătorului. Cereți în totdeauna numai tot ce e mai bun pentru banii Dv. Marca recunoscută ca cea mai fină și cea mai spornică este și va rămânea:

(449) 6—14

Veritabilul „Frank” cu rășniță de cafea!

Tabele de asbest „METEOR”

ale Fabricii de eternit din Oșorhei, județ. Bihor sunt cele mai durabile.

Acoperământul nu are nevoie de îngrijire și reparare, e mai bun și mai ieftin ca cel de tînchea.

Se capătă la:

„FERĂRIA” s. a. în Cluj

(386)

Calea Victoriei, 29, telefon 4—40, 347.

10—10